

Na temelju točke 9. Programa mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (Narodne novine 28/23) i članka 41. točke 34. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18, 23/18, 3/20, 3/21, 11/21 - pročišćeni tekst i 16/22), Gradska skupština Grada Zagreba, na ____ . sjednici, _____ 2023., donijela je

PROVEDBENI PROGRAM

mjera postupanja s materijalom od uklanjanja i građevnim otpadom nastalim u postupku obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba

Uvod

Grad Zagreb i šire zagrebačko područje pogodio je snažan potres magnitude 5,5 prema Richteru, s epicentrom kod Markuševca 22. ožujka 2020. u 6 sati i 24 minute po lokalnom vremenu. Istog dana, u 7:01 sati dogodio se još jedan potres, magnitude 5,0 prema Richteru. Treće jače podrhtavanje tla zabilježeno je u 7:41 sati, jačine 3,7 po Richteru. To je bio najjači potres koji se dogodio 140 godina nakon velikog zagrebačkog potresa iz 1880., magnitude 6,3 prema Richteru, koji je imao epicentar u Medvednici.

U širem epicentralnom području potres je izazvao velike materijalne štete na građevinama u povijesnoj urbanoj cjelini Grada Zagreba za koje će se obnova provoditi sukladno propisima kojima se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

Na području Grada Zagreba 23. ožujka 2020. proglašena je prirodna nepogoda uzrokovana potresom. Seizmološka aktivnost od tada je bila vrlo učestala i gotovo svakodnevna podrhtavanja tla imala su utjecaj na stabilnost zgrada. Uslijedili su 28. i 29. prosinca 2020. novi potresi, od kojih je najjači bio magnitude 6,2 po Richteru s epicentrom kod grada Petrinje zbog kojih je materijalna šteta prijavljena i na području Grada Zagreba.

U cilju obnove oštećenih zgrada i sanacije nastale materijalne štete Zakonom o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (Narodne novine 21/23) uređuje se način i postupak obnove, odnosno uklanjanja zgrada oštećenih odnosno uništenih zbog prirodne nepogode ili katastrofe proglašene na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije, određuju se nadležna tijela, rokovi za postupanje i druga pitanja s tim u vezi, a sve radi zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite životinja, zaštite imovine, zaštite okoliša, prirode i kulturne baštine te stvaranja uvjeta za uspostavu normalnoga života na pogođenim područjima.

Vlada Republike Hrvatske donijela je novu Odluku o donošenju Programa mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (Narodne novine 28/23).

Provedbeni program mjera postupanja s materijalom od uklanjanja i građevnim otpadom nastalim u postupku obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba izrađuje se u suradnji s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja.

Na području Grada Zagreba obnavljaju se zgrade javne namjene, višestambene zgrade, poslovne zgrade, stambeno-poslovne zgrade i obiteljske kuće. Grad Zagreb zadužen je za obnovu zgrada javne namjene koje su namijenjene obavljanju poslova i djelatnosti u području odgoja, obrazovanja, prosvjete, znanosti, kulture, sporta, zdravstva i socijalne skrbi kao i ostalih zgrada javne namjene koje su pod ingerencijom Grad Zagreba.

Postupak obnove oštećenih zgrada ima za posljedicu i povećanu količinu materijala od uklanjanja i građevnog otpada te je potrebno planirati cjelovit način postupanja s novonastalim količinama materijala od uklanjanja i građevnog otpada sa sljedećim ciljevima:

- pojednostavnjenje postupanja te da se materijal koji ima uporabnu vrijednost ne smatra otpadom;
- segmentarnim rušenjem i razvrstavanjem materijala i otpada na lokacijama gradilišta utjecati na osiguranje kvalitete i prihvatljivosti materijala od uklanjanja u smislu daljnje obrade te njegove namjene;
- osiguravanje nadzora tijekom cjelokupnog postupanja;
- provođenje informativno-edukativnih aktivnosti.

I. Lokacija nekretnina za privremeno skladištenje materijala od uklanjanja na području Grada Zagreba

Materijal od uklanjanja nastao kod obnove zgrada oštećenih potresom skladištit će se na privremenim skladištima koja se sukladno posebnim propisima o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije određuju posebnom odlukom Gradska skupština Grada Zagreba.

Pristup privremenom skladištu imaju isključivo:

- davatelj javne usluge i pravne osobe koje u sklopu svojih poslovnih procesa angažira davatelj javne usluge sakupljanja komunalnog otpada;
- građani uz predočenje identifikacijske isprave te
- pravne ili fizičke osobe (obrtnici) koje sudjeluju u raščišćavanju područja i uklanjanju objekata.

Na lokacije privremenog skladišta dozvoljeno je isključivo skladištenje materijala od uklanjanja, a skladištenje opasnog i neopasnog otpada nije dopušteno.

II. Postupanje s materijalom od uklanjanja i građevnim otpadom

Ciljevi gospodarenja otpadom su poticanje prelaska na kružno gospodarenje otpadom u kojem se što dulje zadržava vrijednost materijala, a stvaranje otpada se svodi na najmanju moguću mjeru. Gospodarenje materijalom od uklanjanja provodi se po načelu ponovne uporabe odnosno primjenom metode kružnog gospodarenja u kojoj sastav materijala zadovoljava ponovnu uporabu u građevinarstvu i isti se može koristiti u sanaciji štete u obnovi ili u druge svrhe.

Prilikom saniranja posljedica potresa koje uključuje uklanjanje oštećenih građevina i njihovih dijelova potrebno je iznalaziti učinkovita rješenja u postupanju/obradi nastalog materijala od uklanjanja koji se ne smatra otpadom.

a) Postupanje s materijalom od uklanjanja

- materijal od uklanjanja građevina oštećenih potresom ima uporabnu vrijednost i ne smatra se otpadom.
- iz materijala od uklanjanja (u pravilu inertna frakcija) na gradilištu se obvezno mora izdvojiti opasni te ostali otpad.
- inertni materijal od uklanjanja se sakuplja, razvrstava i pohranjuje odvojeno od otpada na lokaciji gradilišta, a za obradu se priprema na gradilištu ili na privremenom skladištu.
- materijal od uklanjanja mora se prevoziti na privremeno skladište na zakonit i siguran način.
- materijal od uklanjanja obrađuje se na privremenom skladištu postupcima koji osiguravaju njegovu prihvatljivu kvalitetu za daljnju uporabu uz obvezno izdvajanje zaostalog otpada.
- ako postoje zahtjevi konzervatora, materijal od uklanjanja na gradilištu ili privremenom skladištu može se rastavljati/obrađivati „ručno“.

U postupku obnove zgrade mogu se očekivati sljedeći materijali od uklanjanja:

- beton, cigla, crijep/pločice i keramika,
- drvo, staklo i plastika,
- mješavine bitumena, ugljeni katran i proizvodi koji sadrže katran,
- metali (uključujući i njihove legure),
- zemlja, kamenje i iskop od rada bagera,
- građevinski materijal na bazi gipsa.

Od materijala od uklanjanja potrebno je izdvojiti otpad kojim se gospodari sukladno propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom.

Obrađeni materijal od uklanjanja može se uporabiti za uređenje lokacije privremenog skladišta ili izvan njega na cijelom području Grada Zagreba bez ograničenja, i to za uređenje gradilišta, popravljjanje kolnika (šumskih putova i slično), nasipavanje temelja građevina, izgradnju kolektorskih sustava, sanaciju klizišta ili u druge svrhe.

Obrađenim materijalom od uklanjanja raspolaže Grad Zagreb.

b) Gospodarenje građevnim otpadom

Pravne osobe ili fizičke osobe (obrtnici) koji sudjeluju u otklanjanju posljedica potresa (u daljnjem tekstu: izvođači radova) moraju iz građevnog otpada izdvojiti otpad koji sadrži azbest i opasni od neopasnog građevnog otpada. S tako razdvojenim otpadom mora se gospodariti sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom.

Građevnim otpadom nastalim uklanjanjem građevina, izvođač radova mora gospodariti sukladno Zakonu o gospodarenju otpadom (Narodne novine 84/21), Pravilniku o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (Narodne novine 69/16) i Pravilniku o gospodarenju otpadom (Narodne novine 106/22).

Na mjestu uklanjanja mora se odvajati te odvojeno skladištiti opasni građevni otpad od neopasnog otpada, a izvođači radova u svojstvu vlasnika/posjednika otpada njime moraju gospodariti sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom, uključujući i obvezu vođenja evidencije o otpadu na lokaciji uklanjanja.

Prilikom obnove zgrada može se očekivati:

- građevni otpad i izolacijski materijal koji sadrži azbest (pokrovne valovite ploče);
- glomazni otpad, električni i elektronički otpad (EE otpad), tekstilni otpad i ostali otpad;
- razni opasni otpad, npr. baterije, kemikalije, kozmetiku, lijekove, ulja, maziva, boje i lakove, pesticide, sredstva za zaštitu drva, sredstva za čišćenje, sredstva koja se koriste u poljoprivredne svrhe, posude pod tlakom, plinske boce, gorivo iz radnih strojeva i vozila, gorivo iz kotlovnica, opasni otpad koji uključuje i ambalažu u kojoj se nalazi i drugo;
- ostali građevni otpad i otpad od rušenja objekata.

III. Način provedbe uklanjanja građevina i njihovih dijelova

Izvođači radova koji sudjeluju u uklanjanju/rušenju građevina oštećenih potresom i dijelova oštećenih građevina postupak rušenja moraju obavljati u fazama (segmentima) kako bi se na mjestu uklanjanja osiguralo odvajanje materijala od uklanjanja koji ima uporabnu vrijednost i ne smatra se otpadom, od građevnog otpada odnosno ostalog otpada.

Selektivnim rušenjem te kvalitetnom identifikacijom i odvajanjem mineralnog (inertnog) materijala (beton, cigla, crijep, šuta, kamen...) i drva od građevnog i ostalog otpada, mora se osigurati maksimalno moguća razina kvalitete materijala za ponovnu uporabu.

Nužno je osigurati okolišno prihvatljivo rušenje, odnosno sigurnost radnika i neposrednog okoliša tijekom postupka uklanjanja.

Obradom betona, asfalta i ostalog građevnog materijala dolazi se do vrijedne sirovine i tamponskih materijala koji se koriste isključivo u cestogradnji umjesto novih kamenih materijala iz kamenoloma te je svrsishodno i potrebno organizirati i provoditi sustav koji će osigurati korištenje obrađenog materijala od rušenja u sanaciji štete te obnovi ili u druge svrhe.

IV. Obveze izvođača radova

Izvođač radova uklanjanja građevine ili dijela građevine mora prije početka radova rušenja izraditi plan rušenja koji će sadržavati popis materijala koji će nastati rušenjem i koji imaju uporabnu vrijednost i otpada te opis postupaka uz uvažavanje svih potencijalnih opasnosti i rizika za radnike koji sudjeluju u procesu odvajanja materijala od građevnog te ostalog otpada. Plan rušenja obvezno se prilaže građevinskom dnevniku. Na temelju utvrđenih vrsta materijala i otpada izvođač mora planirati način i postupke uklanjanja građevine. Materijal koji ima uporabnu vrijednost (inertni materijal) te drvo, metal i slično moraju se odvajati na gradilištu prema vrstama i iz njih se mora izdvajati građevni i ostali otpad koliko god je to objektivno moguće.

Na gradilištu se mora planirati prostor nužan za smještaj materijala i otpada prije odvoza sukladno prethodno identificiranim vrstama materijala te osigurati potrebne spremnike za primjereno skladištenje i prijevoz otpada. Izvođači radova koji sudjeluju u raščišćavanju područja i uklanjanju zgrada su vlasnici/posjednici otpada koji nastaje na njihovu gradilištu i dužni su voditi evidenciju sukladno propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom. Proces uklanjanja građevine nadzire nadzorni inženjer uz primjenu svih mjera zaštite na radu, uvažavajući prethodnu procjenu mogućih opasnosti i rizika za izvoditelje radova tijekom sanacije. Na gradilištu se mora osigurati odvajanje građevnog materijala na onaj koji ima uporabnu vrijednost te građevni i ostali otpad, koliko je to moguće.

Izdvojeni materijal koji ima uporabnu vrijednost odvozi se na lokaciju privremenog skladišta odvojeno po vrstama.

Vlasnik/suvlasnik objekta koji se uklanja/obnavlja na teret sredstava državnog proračuna ili proračuna Grada Zagreba dužan je posebnom izjavom ovjerenom od Grada Zagreba odreći se prava na naknadu za materijal od uklanjanja ili sanacije objekta.

Prijevoz materijala od uklanjanja s lokacije gradilišta do privremenog skladišta provodi se u organizaciji izvođača radova.

Obrazac izjave o odricanju od prava na naknadu za materijal od uklanjanja iskazan je u prilogu i sastavni je dio ovoga provedbenog programa.

V. Upravljanje lokacijama privremenog skladišta

Radne procese na privremenim skladištima za skladištenje materijala od uklanjanja potrebno je obavljati u skladu s posebnim propisima uz uvažavanje načela kružnog gospodarstva i pažnjom dobrog gospodarstvenika, sigurno i bez stvaranja prekomjerne buke i zaprašivanja zbog rada drobilica. Pod upravljanjem se podrazumijeva i obveza primjene propisa, radne dinamike i vođenja potrebnih evidencija.

Za rad privremenog skladišta za skladištenje materijala od uklanjanja davatelj javne usluge sakupljanja komunalnog otpada može po potrebi angažirati druge pravne osobe (Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., podružnice Zagrebačkog holdinga d.o.o.), a sve radi osiguranja nesmetanog rada na prihvatu i obradi materijala od uklanjanja u svrhu učinkovitosti i funkcionalnosti.

Tijekom obrade materijala te ostalih aktivnosti na privremenom skladištu, tehničko-tehnološkim i organizacijskim mjerama moraju se sprječavati i svoditi na najmanju moguću mjeru negativni utjecaji na okoliš, a sve u cilju očuvanja kakvoće zraka, vode i tla.

Osobe ovlaštene za obradu materijala od uklanjanja, pored radnih obveza, dužne su se pridržavati svih propisa o zaštiti okoliša, gospodarenju otpadom, zaštiti na radu i zaštiti od požara.

Svi sudionici procesa dužni su se pridržavati propisa koji jamče najveću sigurnost za radnike i imovinu te uspješnu provedbu svih propisanih zadaća od trenutka zaprimanja do izdavanja materijala/otpada.

Svaki ulazak na privremeno skladište potrebno je prijaviti. Prijam i evidentiranje ulaska sadrži naziv izvođača radova, lokaciju gradilišta, vrstu i registarsku oznaku vozila, opis sadržaja tovarnog sanduka, težinu tereta - vaganje, prijam, pregled, ovjeru i predaju prateće dokumentacije. Ako se vizualnim pregledom utvrdi da dopremljeni materijal ne odgovara deklariranom sadržaju ili sadrži opasne tvari ili opasni otpad, vozilu neće biti dozvoljen ulazak u privremeno skladište.

Svi izvanredni događaji, uključujući i odbijene ulaske vozila u privremeno skladište, trebaju se posebno evidentirati.

Osposobljeni djelatnik na privremenom skladištu vodi evidenciju o zaprimljenim količinama materijala od uklanjanja.

Evidencija o odloženom materijalu od uklanjanja obavezno sadrži:

- broj ulazaka vozila na privremeno skladište,
- naziv izvođača radova,
- lokaciju gradilišta,
- registarsku oznaku vozila,
- ime vozača,
- količinu i vrstu dovezenog materijala,
- količinu i vrstu materijala odnosno otpada koja je nastala nakon obrade materijala od uklanjanja,
- količinu i vrstu obrađenog materijala koja je izdana na daljnju uporabu,
- naziv pravne ili fizičke osobe kojoj je materijal izdan na daljnju uporabu,
- količinu i vrste izdvojenog otpada predanog na daljnju obradu.

Nakon prijave i evidentiranja slijedi istovar dovezenog materijala od uklanjanja na predviđenoj lokaciji skladišta i postupanje s istovarenim sadržajem:

- razdvajanje frakcija upotrebom separatora ako je onečišćen,
- drobljenje mobilnom drobilicom građevnog materijala na željene frakcije,
- privremeno skladištenje nastalog materijala,
- privremeno skladištenje izdvojenog otpada do predaje ovlaštenim tvrtkama na daljnju obradu.

Ako osoba koja dopremi materijal od uklanjanja ne postupi po uputama ili nepropisno ostavi materijal, osposobljeni djelatnik na privremenom skladištu ima ovlast takvu osobu upozoriti na protupravno postupanje i zatražiti intervenciju komunalnog redarstva, inspekcije ili policije.

Za slučaj potrebe čišćenja i uklanjanja rasutog i/ili razlivenog otpada, odnosno otpada koji nije dopušteno zaprimiti u privremenom skladištu, osposobljeni djelatnik bez odlaganja poduzima potrebne radnje za sanaciju stanja i o tome izvještava neposrednog rukovoditelja radi provođenja mjera zaštite okoliša.

U slučaju nastanka izvanrednog događaja (požara, eksplozije, elementarne nepogode) koji može imati djelovanje na skladišni otpad, u prostoru privremenog skladišta i neposrednoj blizini privremenog skladišta, osposobljeni djelatnik će bez odlaganja obavijestiti neposrednog rukovoditelja te prema vlastitoj prosudbi upućuje poziv na 112 - Državnu upravu za zaštitu i spašavanje.

Osposobljeni djelatnik vodi evidenciju o zaprimljenim vrstama i količinama materijala od uklanjanja koji su dopremljeni na privremeno skladište i pripremljeni za uporabu, te o tome davatelj javne usluge sakupljanja komunalnog otpada izvještava ministarstvo nadležno za gospodarstvo i održivi razvoj do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu na posebnom obrascu.

Rad privremenog skladišta predviđen je tijekom šest dana u tjednu, od ponedjeljka do subote.

VI. Obrada materijala od uklanjanja

Proces obrade materijala od uklanjanja obuhvaća proceduru od prijma građevnog materijala, prolaska kolne vage, vizualne procjene kakvoće, istovara, obrade uz pomoć separatora i/ili drobilice, privremenog skladištenja po vrstama materijala i konačnog izdavanja nastalog materijala za ponovnu uporabu.

Obrada materijala od uklanjanja obavlja se uz korištenje mobilnih uređaja za drobljenje građevnog materijala uz korištenje separatora materijala. Korištenje ovih uređaja podrazumijeva i upotrebu radnih strojeva za manipulaciju materijalom te pripremu materijala za daljnju obradu u krugu privremenog skladišta.

Materijal od uklanjanja se uz pomoć radnih strojeva prebacuje s prihvatne plohe skladišta do uređaja za obradu. U postupku obrade materijala od uklanjanja potrebno je osigurati:

- kvalitetnu obradu u svrhu osiguranja njegova daljnjeg korištenja bez daljnje obrade;
- uklanjanje raznih vrsta otpada te njima gospodariti u skladu s posebnim propisima o gospodarenju otpadom.

Građevni materijal različite granulacije dobiven mehaničkom obradom materijala od uklanjanja odvozi se uz pomoć radnih strojeva na dio plohe skladišta namijenjen za privremeno skladištenje do predaje pravnim ili fizičkim osobama na daljnju uporabu.

Otpad izdvojen tijekom mehaničke obrade materijala od uklanjanja odvozi se uz pomoć radnih strojeva na prostor namijenjen skladištenju otpada. Skladištenje otpada obavlja se sukladno posebnim propisima o gospodarenju otpadom. Izdvojeni otpad predaje se ovlaštenim pravnim ili fizičkim osobama na daljnju obradu.

VII. Informiranje javnosti

Grad Zagreb i davatelj javne usluge sakupljanja komunalnog otpada dužni su sve osobe koje sudjeluju u obnovi zgrada obavještavati o načinu razvrstavanja otpada, o lokacijama i vremenu prikupljanja otpada te o lokacijama na koje mogu dovesti pojedine vrste otpada. Edukativni i promotivni materijali objavljuvat će se i na oglasnim pločama vijeća gradskih četvrti.

VIII. Nadzor

Nadzor nad provedbom ovog programa provodi Državni inspektorat Republike Hrvatske.

IX. Završne odredbe

Donošenjem ovoga Programa prestaje važiti Provedbeni program mjera postupanja s materijalom od uklanjanja i građevnim otpadom nastalim u postupku obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 22/22).

Ovaj će program biti objavljen u Službenom glasniku Grada Zagreba, na mrežnoj stranici Grada Zagreba i mrežnoj stranici davatelja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada.

KLASA:
URBROJ:
Zagreb,

**PREDSJEDNIK
GRADSKE SKUPŠTINE**

Joško Klisović